

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

Escola Mogent

Camí de la Justada, 3
08170 Montornès del Vallès
Telèfon: 93 579 98 15
e-mail: a8059792@xtec.cat

Protocol d'absentisme escolar

Índex

1.	Introducció	
2.	Marc legal	
2.1.	Declaració Universal dels Drets Humans	
2.2.	Declaració universal dels drets de l'infant	
2.3.	La Constitució Espanyola (1978)	
2.4.	El Parlament de Catalunya	
2.5.	Llei Orgànica d'Educació (LOE) 2/2006, de 3 de maig	
2.6.	Estatut d'Autonomia de Catalunya	
2.7.	Llei d'Educació de Catalunya (LEC) 12/2006, del 16 de juliol	
2.8.	Instruccions de Departament d'Educació	
2.9.	Serveis Socials	
3.	Objectius del Pla	
3.1.	Objectius generals	
3.2.	Objectius específics	
4.	Pautes d'intervenció en cas d'absentisme	
5.	Funcions dels diferents professionals	
5.1.	Interns del centre educatiu	
	L'equip docent	
	Tutor/a	
	Referent del centre	
	Comissió Social	
5.2.	Externs a l'escola dependents del Departament d'Educació	
	Equip d'assessorament psicopedagògic (EAP)	
5.3.	Externs del centre educatiu, amb dependència municipal	
	Serveis Socials. Equips d'atenció primària	
6.	Pautes d'intervenció en cas de retards	
	Annex 1	
	Annex 2	
	Annex 3	

1. INTRODUCCIÓ

L'absentisme pròpiament dit és la no-assistència reiterada i no justificada de l'alumne en edat d'escolarització obligatòria al centre educatiu en què està matriculat, tot i que hi ha altres realitats, que sovint s'inclouen dins aquest terme, com l'abandó, la no-escolarització o la desescolarització.

Cada centre dissenya i implementa estratègies i actuacions per prevenir, diagnosticar i actuar d'una manera precoç contra l'absentisme escolar. Aquestes actuacions es duen a terme coordinadament amb els serveis educatius del Departament d'Ensenyament i els serveis socials del municipi, i inclouen mecanismes per prevenir i detectar l'absentisme, analitzar factors de risc i aplicar protocols d'intervenció i mesures pedagògiques per garantir l'èxit en el retorn dels alumnes absentistes al centre, mesures organitzatives i metodològiques per millorar-ne l'assistència a classe i processos de reflexió sobre els resultats obtinguts.

El projecte pretén ser dinàmic i obert a una avaluació contínua que millori l'impacte que es pretén amb la intervenció en l'absentisme.

2. MARC NORMATIU

2.1. Declaració Universal dels Drets Humans

La Declaració Universal dels Drets Humans va ser establerta per la resolució 27 (III) de l'Assemblea General de les Nacions Unides el 10 de desembre de 1948. L'article 25 estableix el dret a l'educació gratuïta i el dret a una educació integral que permeti el ple desenvolupament de la personalitat humana.

2.2. Declaració Universal dels Drets de l'Infant

El Principi 7 declara: L'infant té dret a rebre educació, que serà gratuïta i obligatòria almenys en la seva etapa elemental. Se li donarà una educació que afavoreixi la seva cultura general i li permeti, en condicions d'igualtat d'oportunitats, desenvolupar les seves aptituds i el seu judici individual, el seu sentit de responsabilitat moral i social, i esdevenir un membre útil de la societat.

L'interès superior de l'infant serà el principi que guiarà aquells qui tenen la responsabilitat de la seva educació i orientació; aquesta responsabilitat pertoca abans de tot als seus pares.

L'infant gaudirà plenament de jocs i esbarjos, els quals hauran d'estar orientats a les finalitats perseguides per l'educació; la societat i les autoritats públiques s'esforçaran a promoure la satisfacció d'aquest dret.

2.3. La Constitució espanyola (1978)

L'article 10.2 de la Constitució diu que s'assumeix plenament els drets de l'home segons la Declaració Universal dels Drets Humans i altres tractats i acords internacionals ratificats per l'Estat espanyol.

L'article 27.1 diu que tothom té dret a l'educació. En el punt 2 estableix que l'educació tindrà com a objecte el ple desenvolupament de la personalitat humana en el respecte a principis democràtics de convivència, als drets i a les llibertats fonamentals. El punt 4 disposa que l'ensenyament primari és obligatori i gratuït per a tothom.

El punt 5 s'estableix que els poders públics garanteixen el dret de tothom a l'ensenyament mitjançant una programació general.

2.4. Parlament de Catalunya

El 10 de desembre de 1981 en la resolució 37/I, el Parlament de Catalunya va ratificar en gran part la Declaració Universal dels Drets dels Infants i hi va donar un contingut més ampli. Preveu: una educació dinàmica i l'especial protecció als infants desvalguts físicament, psíquica, familiar o social.

D'altra banda, el 27 de desembre de 1985 el Parlament de Catalunya va promulgar la llei 26/85 sobre Serveis Socials. Aquesta marca com a àrea d'actuació entre d'altres:

1. L'atenció i promoció del benestar de la infància i l'adolescència amb l'objectiu de contribuir a llur ple desenvolupament personal.
2. La prevenció de qualsevol tipus de situació de necessitat personal o social.

2.5. LOE

La Llei orgànica d'educació 2/2006, de 3 de maig, a l'article 4 diu que:

1. És obligatòria i gratuïta per a totes les persones.
2. L'ensenyament bàsic comprèn 10 anys d'escolaritat i es desenvolupa, de forma regular, entre els sis i els setze anys d'edat.

2.6. Estatut d'autonomia de Catalunya

L'article 44.3 que diu: "Els poders públics han de promoure i han d'impulsar la implicació i la participació de la família en la educació dels fills i filles, en el marc de la comunitat educativa."

L'article 160.3 que diu: "Correspon a la Generalitat, en matèria de menors: La competència exclusiva en matèria de protecció de menors, que inclou, en tot cas, la regulació dels règim de protecció i de les institucions públiques de protecció i tutela dels menors desemparats, en situació de risc i dels menors infractors, respectant en aquest darrer cas la legislació penal."

2.7. Llei d'Educació de Catalunya (LEC) 12/2009, del 16 de juliol

Títol III. De la comunitat educativa.

Capítol II. L'alumnat.

Art. 22. Deures dels alumnes:

1. Estudiar per aprendre és el deure principal dels alumnes i comporta entre d'altres els deures següents:
 - a) Assistir a classe.

Títol III. De la comunitat educativa.

Capítol V. La convivència.

Art. 37. Faltes i sancions relacionades amb la convivència

- b) Entre les conductes contràries a la convivència que han de constar a les normes d'organització i funcionament de cada centre hi ha d'haver, si més no, totes les que tipifica l'apartat 1, quan no sigui de caràcter greu, i també les faltes injustificades d'assistència a classe i de puntualitat.

2.8. Instruccions del Departament d'Educació

"L'assistència de l'alumnat al centre és obligatòria. El mestre/a tutor/a comunicarà les absències no justificades als pares, mares o tutors legals dels alumnes. En el cas d'absències repetides, dins el marc d'actuacions previst per a aquests casos en el centre, es procurarà en primer lloc la solució del problema amb l'alumne/a i el pare, mare o tutor legal, i, si cal, se sol·licitarà la col·laboració de l'EAP i dels serveis d'assistència social del municipi."

"El centre, en el marc del seu projecte de convivència, dissenyarà i implementarà estratègies i actuacions per a la prevenció, la diagnosi i l'actuació precoç contra l'absentisme escolar."

2.9. Serveis Socials

Decret 338/1986, de 18 de novembre de regulació a l'atenció a la infància i adolescència amb alt risc social.

Art. 1. "L'actuació dels serveis socials en l'àrea de la infància que estiguin en entorns sociofamiliars i comunitaris d'alt risc social, comprèn el conjunt d'activitats que tinguin per objecte l'atenció dels menors de 18 anys, prevenint i pal·liant-ne els dèficits socials i la promoció dels seu benestar amb l'objectiu d'assolir el seu ple desenvolupament personal. Aquesta atenció la duran a terme els serveis socials d'atenció primària i els serveis especialitzats d'infància i adolescència que actuaran en tot cas, coordinats amb els altres serveis de benestar social i específicament els d'ensenyament, joventut, sanitat i justícia."

Escola Mogent

Llei 8/1995, de 27 de juliol, d'atenció i protecció dels infants i els adolescents i de modificació de la llei 37/1991, de 30 de setembre, sobre mesures de protecció dels menors desemparats i de l'adopció.

Art. 28.1. "Tots els infants i els adolescents tenen dret a rebre l'ensenyament bàsic, que comprèn l'educació primària i l'educació secundària obligatòria, en els termes establerts per la legislació vigent en matèria d'ensenyament".

Art. 28.4. "Les administracions públiques han de col·laborar amb la família en el procés educatiu del menor i emprendre accions necessàries per evitar l'absentisme escolar en l'ensenyament bàsic".

Art. 31. "Els infants i els adolescents que pateixen dificultats especials d'inserció en la vida social, a causa de llurs condicions personals o de les circumstàncies de l'entorn familiar, tenen dret a l'assistència necessària a fi de completar llur formació escolar o professional, permetre'n la integració en el món laboral i la plena participació en les diverses manifestacions de la vida social."

Decret 2/1997, de 7 de gener, pel qual s'aprova el Reglament de protecció dels menors desemparats i de l'adopció, modificat parcialment pel Decret 127/1997, de 7 de maig.

Art. 9.1. "Els equips tècnics competents valoraran raonadament l'existència de factors de risc social que justifiquin l'apreciació i de la situació de desemparament i, si escau, proposaran aquesta declaració".

Art. 9.2. "Es considerarà que hi ha factors d'alt risc social quan en relació al menor concorrin indicis dels supòsits següents, per part dels seus pares, tutors o guardadors:

b. Que s'hagi produït negligència en el compliment de les obligacions alimentàries, d'higiene, salut o educatives del menor.

j. Que es doni una desescolartització reiterada o continuada.

Llei 12/2007 d'11 d'octubre, de serveis socials

Art. 5.k. "Coordinació: el sistema de serveis socials s'ha de fonamentar en l'actuació coordinada entre els diversos sistemes de benestar social, que inclouen l'educació, la salut, les pensions, el treball i l'habitatge, entre les administracions públiques i entre aquestes i la societat civil organitzada, amb la finalitat d'establir actuacions coherents i programes d'actuació conjunts."

Art. 17.g. "Intervenir en els nuclis familiars o convivencials en situació de risc social, especialment si hi ha menors".

Art. 17.l. "Promoure mesures d'inserció social, laboral i educativa."

Escola Mogent

Art. 39. disposició general 2. "Les mesures de coordinació s'han de dirigir especialment als àmbits de salut, educació, ocupació, justícia, habitatge i cultura i han de garantir l'intercanvi de la informació necessària per a detectar situacions d'alt risc social i intervenir-hi".

La comissió social Article 71 NOFC del centre

1. La finalitat de la comissió social es la planificació, promoció, coordinació i seguiment d'actuacions per atendre les situacions de necessitats educatives derivades de situacions socioeconòmiques i culturals desfavorides, així com prevenir i reduir l'absentisme escolar.

Per atendre diferents casos de necessitats socials, a l'escola s'ha creat una comissió social per tal de fer un seguiment i vetllar pels drets dels infants, així com incorporar i coordinar els casos nous.

És en el marc d'aquesta reunió, entre altres temes de necessitat social, on es faran les peticions d'ajuts i beques de menjador, material escolar i sortides a les administracions i a les fundacions que ofereixin els ajuts.

La comissió està composta per l'Equip directiu, la psicòloga de l'EAP i l'educadora social de l'Ajuntament.

La comissió social es reuneix un cop al mes. El calendari s'estableix a principi de curs. L'assistència és obligatòria per a tots els membres convocats. Es pot reunir de manera excepcional, en el cas que un membre de l'equip ho demani.

3. Objectius del Pla

3.1. Objectius generals

L'objectiu general del Pla és garantir a tots els infants i joves en l'edat d'escolarització obligatòria el dret a l'educació, posant a l'abast les estratègies i els recursos necessaris per a prevenir i reduir les situacions d'absentisme escolar.

3.2. Objectius específics

- Detectar i identificar els nens i nenes que tenen dificultats per seguir un procés d'escolarització normalitzat i fan absentisme escolar.
- Identificar els factors i causes per les quals els nens i nenes no assisteixen amb regularitat a l'escola.
- Quantificar i obtenir dades sistematitzades en l'àmbit de la població que permetin fer una anàlisi de l'abast de l'absentisme escolar.

Escola Mogent

- Dissenyar un pla de treball conjunt per a tots els professionals que hi intervenen. Coordinar les intervencions i els sistemes de treball dels diferents agents i professionals i optimitzar els recursos existents.
- Aportar uns instruments homogenis de mesura i de recollida de dades de manera que permetin trametre la informació obtinguda als Serveis Territorials.
- Dissenyar i posar en funcionament estratègies i recursos per a l'atenció als infants i joves absentistes que permetin el seu retorn positiu a l'escola.

7. Pautes d'intervenció en cas d'absentisme

L'assistència de l'alumnat al centre és obligatòria. L'escola regula aquests aspectes d'acord al Projecte d'Absentisme Escolar (PAE). El tutor és la persona més indicada per a detectar els problemes d'absentisme d'un alumne. Després de la detecció, el tutor s'ha de posar en contacte amb la família per tal d'intentar resoldre el problema i conèixer les causes que menen a l'absentisme, per actuar sobre elles. El procediment a seguir per a detectar irregularitats és el següent:

El tutor o tutora comunicarà les absències no justificades als pares, mares o representants legals dels alumnes. En el cas d'absències repetides, s'engegarà el protocol establert en el Projecte d'Absentisme Escolar (PAE) del centre.

Protocol de faltes:

- Els pares han de comunicar per escrit les absències dels seus fills, anticipadament, sempre que sigui possible, especificant el motiu i la durada de l'absència. En cas que no es pugui preveure, ho comunicaran amb posterioritat.
- Amb **5 faltes al mes**, indistintament de si és matí, tarda o dia sencer, el tutor o tutora es posarà en contacte telefònic amb la família.
- Si en el termini d'una setmana el tutor o tutora no aconsegueix posar-se en contacte telefònicament amb la família, ho farà constar al registre de trucades i ho comunicarà a la direcció, i aquesta enviarà una carta certificada a la família. Aquesta carta serà una citació als pares a una entrevista, se'ls informarà de les trucades prèvies i els dies d'absentisme del seu fill/a. En cas de no poder assistir a la reunió, es demanarà justificació de la no assistència. Donat el cas de no presentar-se a la reunió i de no justificació, s'enviarà una altra carta al domicili, avisant que el cas del seu fill/a es portarà a la comissió social del centre en la qual hi participen els Serveis Socials del municipi que seran informats del cas.

Si la resposta obtinguda per part de la família és positiva, el problema queda resolt.

En cas contrari, si la resposta de la família no és coherent i continua l'absentisme, es portarà a la comissió social.

Per fer la sol·licitud d'intervenció, el tutor passarà al referent del centre (Cap d'Estudis) el formulari establert completat per a iniciar el procés d'actuació. *Vegeu Annex 5.*

Escola Mogent

El referent del centre convocarà a la comissió social. Aquesta comissió intentarà esbrinar les causes i acordarà les intervencions pertinents.

La comissió del centre rep mensualment informació dels casos d'absentisme que no s'han resolt després de la intervenció del tutor. Té la responsabilitat d'analitzar cada cas, assignar els professionals que han d'intervenir, planificar la intervenció inicial, decidir les derivacions externes necessàries, fer el seguiment de les intervencions i prendre decisions respecte a l'evolució dels casos.

En els casos que a partir de la intervenció de la comissió social no hagi pogut detectar cap més indicador de risc en la situació del menor, s'informarà a la família de l'obligació de comunicar la situació als Serveis Territorials i inspecció.

En els casos que la comissió social detecti altres indicadors de risc en la situació del menor, els Serveis Socials assumiran el cas i realitzaran les valoracions i actuacions pertinents amb l'assessorament de l'EAIA, si s'escau.

5. Funcions dels diferents professionals

5.1 Propis del centre

Equip directiu

L'equip directiu és qui impulsa les mesures preventives i vetlla perquè els tutors i el professorat facin una detecció i seguiment acurat dels alumnes en risc d'absentisme i/o abandó.

També és el responsable de designar el referent del centre. Aquesta figura recau preferentment en un membre de l'equip directiu, en el nostre cas és la Cap d'Estudis.

Finalment, l'equip directiu és qui informa al Consell Escolar del Centre dels casos d'absentisme del centre i de les actuacions fetes i mesures adoptades.

L'equip docent

La tasca de control de l'assistència dels alumnes al centre és una feina que ha de ser controlada per part de tots els mestres del centre, anotant les faltes d'assistència diàriament en les llistes per grups, i per sessions de matí i de tarda.

Tutor/a

La persona responsable que realitza el seguiment i control més exhaustiu és el tutor/a del grup. És tasca del tutor:

- Recollir els justificants que lliuren els alumnes
- Registrar l'assistència de l'alumnat del grup del qual és tutor i lliurar les llistes d'assistència a secretaria en finalitzar cada mes.

Escola Mogent

- Fer les primeres passes per informar la família de les faltes i esbrinar-ne les causes. Posar-se en contacte amb la família per via telefònica, o si ho creu convenient, fer una entrevista.
- Portar un registre de les trucades prèvies fetes a la família abans d'enviar la carta (*Vegeu Annex 2*)
- Trametre sistemàticament, amb periodicitat mensual, les dades d'absentisme al referent del centre.
- Conèixer tot el procés i les intervencions que es fan amb l'alumne.

Referent del centre

Al nostre centre és la Cap d'Estudis la responsable de l'articulació i coordinació de les diferents intervencions que es realitzin en aquests casos d'absentisme. Recull la informació facilitada pels tutors sobre els casos d'absentisme no resolts i els passarà a la Comissió Social. És nexa d'unió entre el tutor, la comissió i la família. Les seves tasques són:

- Rebre mensualment les faltes d'assistència injustificades dels alumnes i les que siguin justificades però que el tutor consideri excessives.
- Encarregar-se d'establir, juntament amb Serveis Socials i EAP el calendari de Comissió Social.
- Anualment, elaborar un informe per incloure a la memòria.

Comissió Social

Estarà composta per l'Equip Directiu, un educador/a de Serveis Socials de l'Ajuntament i la psicopedagoga de l'EAP.

Per a fer el seguiment dels casos que tracta, la periodicitat serà mensual.

Les tasques són:

- Acordar les intervencions a realitzar: analitzar cada cas, assignar els professionals que han d'intervenir, planificar la intervenció inicial, decidir les derivacions externes necessàries, fer el seguiment de les intervencions i prendre decisions respecte a l'evolució dels casos.
- Passar la informació a direcció, que serà qui farà un informe adreçat a la inspecció educativa i a la delegació territorial en cas de persistència de l'absentisme.

5.2. Externs al centre i dependents del Departament d'Ensenyament

Equip d'assessorament psicopedagògic (EAP)

- Analitzarà i farà les valoracions i actuacions pertinents en relació als problemes de l'alumne que presenta l'absentisme des d'una vessant psicològica i les retornarà a la comissió.
- Farà una reunió de traspàs, on el tutor explicarà el procediment que ha seguit i la problemàtica acadèmica i d'aprenentatge de l'alumne.
- Intervindrà en aquells casos en que hi concorren necessitats educatives especials, derivades de discapacitats físiques, psíquiques o sensorials o d'historial escolar i personal.

Inspecció educativa

- Vetllarà per a què els centres educatius portin a terme el seguiment i control de l'absentisme escolar.
- Estarà informada dels casos d'absentisme no resolts per la comissió i dels tràmits i seguiments realitzats.

5.3. Externs al centre i depenen del municipi

Serveis Socials. Equips d'Atenció Primària

L'Educador/a social es convocat per la comissió per part del centre. Farà les següents intervencions:

- Intervenció directa amb les famílies quan la comissió ho acordi.
- Conjuntament amb la família establirà, si s'escau, un pla de millora de la situació social.
- Activarà altres protocols quan sigui necessari.

8. Pautes d'intervenció en cas de retards

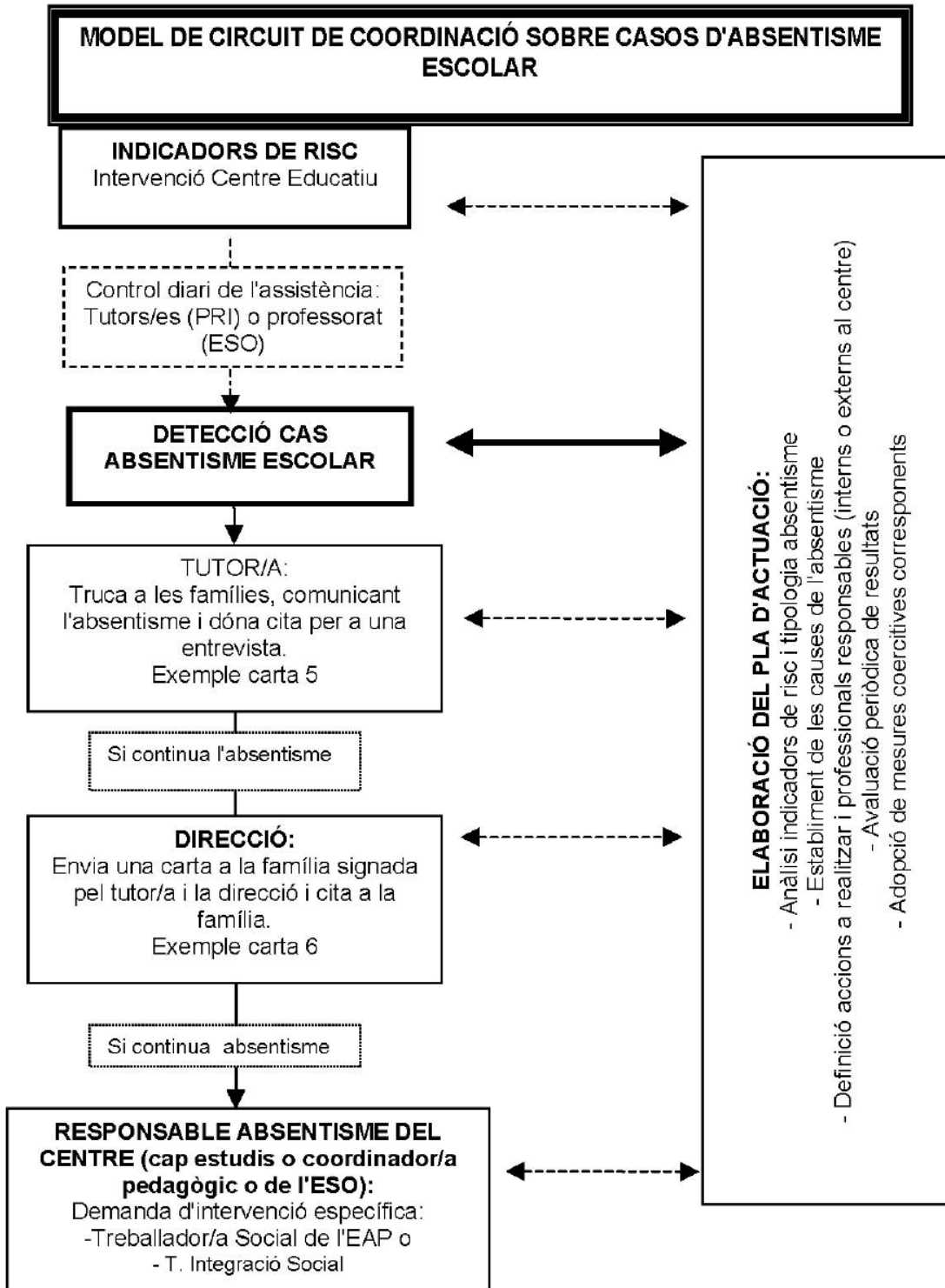
Donat que s'evidencien reiterats retards a les entrades de l'escola, s'estableix un protocol d'actuació contra aquests retards.

A Infantil:

Després de **3 retards** a la setmana, el tutor o tutora ha de parlar directament amb les famílies. Si després de parlar el tutor amb la família, l'alumne continua arribant amb retard al centre, la família ho haurà de justificar personalment, en el mateix moment a direcció. I en el cas que aquest problema persisteixi, es procedirà al protocol d'absentisme.

A Primària:

Després de **3 retards** a la setmana, el tutor o tutora ha de parlar directament amb les famílies. Si després de parlar el tutor amb la família, l'alumne continua arribant amb retard, se citarà a la família amb una carta, a una entrevista a direcció. I en el cas que aquest problema persisteixi, es procedirà al protocol d'absentisme.

Annex 2

Registre de trucades tutors/famílies

Tutor/a:

Alumne:

Curs:

MES	DIA	MOTIU

Annex 4

Matriu de buidat d'absències mensuals. E. Infantil i Primària						
Curs						
Tutor:						
			Total Absències			
Nom i Cognoms	Sexe	Lloc procedència pares	Mati	Tarda	% sobre total sessions	Altres informacions rellevants
			x/ total matins	x/ total tardes	x/ total de matins + tardes	
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						
10.						
11.						
12.						
13.						
14.						
15.						
16.						
17.						
18.						
19.						
20.						
21.						
22.						
23.						
24.						
25.						

Annex 5

Sol·licitud d'intervenció de la comissió social

Tutor/a:

Alumne:

ABSÈNCIES		RETARDS	
JUSTIFICADES		JUSTIFICADES	
SENSE JUSTIFICAR		SENSE JUSTIFICAR	
TOTAL		TOTAL	

Actuacions realitzades:

.....
.....
.....
.....

Respostes obtingudes:

.....
.....
.....
.....

Per tot això sol·licito la intervenció de la comissió social:

Montornès del Vallès, adede 201...

Signatura del mestre/a

Annex 6

Carta de la direcció a la família

Família:

Montornès del Vallès a..... de de 201

Benvolguda família,

En el registre d'absències del centre tenim registrades les trucades telefòniques que ha efectuat la tutora, en motiu de les reiterades faltes injustificades al Centre del vostre fill/a.

Malgrat això, el seu fill/a ha continuat sense assistir a classe i el problema no s'ha resolt. Els recordo que l'assistència a classe és obligatòria fins als 16 anys i que de seguir aquesta situació informarem del cas als serveis que corresponguin.

Donada la importància de la situació, els convoco a una reunió en el centre el proper dia a leshores.

Atentament,

M. Àngels Montaner i Altadill
Directora